

Перепелиця Григорій Миколайович
доктор політичних наук, професор

Позитивістський підхід в оцінці сучасного російсько-українського конфлікту

Обґрунтовано доречність застосування позитивістського підходу в дослідженні російсько-українського конфлікту, на підставі чого дана оцінка сучасної російсько-української війни. Приведений функціональний аналіз її перебігу, визначені критерії оцінки ціни перемоги та поразки, інтеграційні та дезинтеграційні впливи російсько-української війни на геополітичному позиціонуванні самої України, її воєнно-політичному і зовнішньополітичному курсі.

Ключові слова: російсько-український конфлікт, російсько-українська війна, позитивні функції конфлікту, перемога, поразка, ескалація збройного протистояння.

Виходячи з об'єктивного характеру існування сучасного російсько-українського конфлікту, очевидно можна стверджувати, що він покликаний відігравати певну функцію в розвитку українсько-російських відносин, а також генерацію певних внутрішніх процесів, як в Росії, так і в Україні. Іншими словами, якщо конфлікт виник з об'єктивних причин, то це значить, що він покликаний виконати певну місію в українсько-російських стосунках. Відповідно тут доречно звернутися до позитивістської теорії Луїса Козера, згідно з якою конфлікт в системі міжнародних відносин виконує позитивні функції. Мається на увазі позитивні в тому сенсі, що конфлікти є рушійною силою зміни соціальних систем, яка переводить соціальну організацію в нову якість.

Очевидно, що переструктуризація системи міжнародних відносин в бік багатополярності, каталізувала російсько-український конфлікт, перевівши його в стадію ескалації збройного протистояння. Проте, за рамками цього дискурсу залишається питання про зворотну дію російсько-українського конфлікту та його наслідків на пострадянський простір, на міжнародне середовище, в кінці кінців на регіональну і глобальну систему міжнародних відносин. З'ясування функцій дає можливість найбільш емко відобразити зворотну дію конфлікту на українсько-російські відносини, на внутрішні процеси як в Україні, так і в Росії, на міжнародні

процеси. Тим більше, це з'ясування видається важливим для розуміння того наскільки глибокі наслідки залишить цей конфлікт в суспільному житті України.

В цьому контексті може бути вирішальною ще одна проблема — визначення критерії ціни перемоги та поразки в російсько-українській війні, незалежно від того чи ця війна визнається українською та російською владою, чи ні. Відмова президента П. Порошенка від прагнення досягти перемоги, як і його відмова визнавати цю російсько-українську війну війною, зовсім не звільняє від необхідності неминучої плати за поразку чи наслідки цього конфлікту. Прямі та опосередковані наслідки російсько-української війни можуть спричинити набагато більший вплив на історичний процес розвитку України і Росії та їхні двосторонні відносини ніж саме перемога чи поразка в ньому.

Як правило, конфлікти такого ґатунку як російсько-українська війна є багатоплановими і багатофункціональними. Це дає підставу класифікувати функції конфлікту на загальні та специфічні. Загалом функції конфлікту впливають на всі сфери суспільного життя і міжнародне середовище, які прямо або опосередковано дотичні до нього. Дія цих функцій носить системний характер, так як вони спричиняють зміни у всій системі відносин. За допомогою загальних функцій конфлікту завжди призводять до соціальних і політичних змін. Інша справа, що при цьому необхідно визначити ті умови і рамки, при яких реалізується ця загальна функція конфлікту.

В цьому сенсі російсько-українська війна, як сама гостра форма соціальних відносин, безумовно призведе до кардинальної зміни характеру двосторонніх відносин між Україною та Росією в усіх сферах цих відносин. Вона вже призвела до радикальної зміни воєнно-політичної обстановки і воєнно-стратегічної ситуації не тільки в Східній Європі, а і у світі в цілому. В результаті російсько-української війни європейський міжнародний порядок виявився підірваним, архітектура європейської безпеки зазнала непоправної руйнації, режими безпеки в Європі включно з режимом контролю над озброєннями остаточно зруйновано, систему заходів воєнної довіри в Європі підірвано, субрегіональний комплекс Чорноморської безпеки остаточно знищено.

Під впливом російсько-української війни відбулись кардинальні зміни у відносинах між Заходом і Росією. Російсько-українська війна перевела ці відносини з рівня “стратегічного партнерства” в стан латентної «холодної війни» з перспективного переходу на рівень відкритої конфронтації в стадію її ескалації. Таким чином, російсько-українська війна створює реальні передумови для початку Третьої світової війни.

Російсько-українська війна вплине на переформатування геополітичного ландшафту всієї Європи і позначиться на геополітичному положенні країн Східної Європи, оскільки геостратегічно ця війна виходить за межі території Донбасу і навіть не обмежується простором України. Вона ведеться по всьому східному флангу НАТО. На північно-східному фланзі НАТО Росія мілітаризує Арктику, намагаючись взяти під свою юрисдикцію норвезький острів Шпіцберген. В Балтійському регіоні вона намагається проломити східний фланг Альянсу постійними воєнними провокаціями проти країн-членів НАТО. Виникла реальна загроза окупації російським спецназом («зеленими чоловічками») Аланських островів, які належать Фінляндії. Так на східному фланзі НАТО такі країни як Польща, Литва, Естонія і Латвія в дійсності стали прифронтовими державами.

В Чорноморському регіоні, захопивши Крим, Росія збільшила свою берегову лінію з 500 до 1500 км. Таким чином володіючи контролем за найбільшою береговою лінією, вона досягла повного контролю над акваторією Чорного моря, отримала домінуючу воєнно-стратегічну позицію у всьому Чорноморському регіоні. Завдяки цьому, вона закрила Кавказ для Туреччини, значно обмежила дію та можливості для забезпечення безпеки таких країн-членів НАТО як Болгарія і Румунія і фактично позбулася присутності сил Альянсу у Чорному морі. До того ж, мілітаризувавши Крим великим угрупованням сухопутних військ і авіації, Росія створила безпосередню загрозу воєнного вторгнення в південні регіони України та загрозу її повної морської блокади.

Очевидно, що під впливом російсько-української війни проект перебудови «Великої Європи» буде остаточно похоронений, а мрійникам про інтеграцію Росії в об'єднану європейську спільноту треба забути як мінімум на півстоліття. Нова Східна Європа за наслідками цього конфлікту очевидно буде розділена між Заходом і Росією. Так як сьогодні під його впливом вона перетворилась з буферної зони у фронтову зону. При цьому, в зону європейської інтеграції окрім країн Балтії, Польщі, Румунії та Болгарії увійдуть такі країни як Україна і можливо Грузія. Вірменія, Азербайджан та Білорусія будуть залишатися в сфері російського впливу. Молдова разом з Придністров'ям залишаться у невизначеному статусі геополітичних анклавів. Такий сценарій найбільш вірогідний при умовах хоча би часткового виконання Росією Мінських угод з врегулювання конфлікту на Донбасі, коли російсько-український конфлікт все ж таки вдасться загасити. Але такий сценарій не розв'яже основного геополітичного протиріччя між Росією і Заходом, що дає всі підстави для нового спалаху цього конфлікту, але вже у значно більших масштабах.

Прикладом на користь такого прогнозу є російсько-грузинська війна 2008 року. Конфлікт вдалося зупинити на початковий період його ескалації. Власне конфлікт був перерваний, в результаті чого Грузії вдалося уникнути повної поразки, а Росії не вдалося досягти кінцевої мети цієї війни — повалення режиму М. Саакашвілі, повної окупації Грузії та ліквідації її державного суверенітету. Але Росії вдалося досягти проміжних цілей цієї війни: анексувати Абхазію і Південну Осетію, посилити свою воєнну присутність на Кавказі і розпочати геополітичний наступ на Захід, який виявився не готовий до таких реваншистських дій Кремля.

Проте основне протиріччя, що породило цю російсько-грузинську війну так і не було до кінця розв'язане. Його розв'язання В.Путін продовжив у більш масштабній війні з Україною. Згадуючи на одній із конференцій про підготовку до російсько-грузинської війни, сам В. Путін зазначав: «План був підготовлений Генеральним штабом десь у 2006 році. Я його затвердив. Навіть більше цього в рамках плану проводилась підготовка південно-осетинських ополченців» [1]. Після завершення російсько-грузинської війни, з урахуванням її досвіду той же Генеральний штаб Збройних Сил РФ почав планувати війну проти України. Тепер за твердженнями російських військових експертів той же Генеральний штаб з урахуванням вже набутого нового досвіду готує план світової війни. Говорячи про таку роботу Генерального штабу РФ, відомий російський аналітик зазначає: «Вони, звичайно, раціонально розмірковують. Але раціонально вони розмірковують в своєму розумінні. І вони дійсно готуються до світової війни, тому розглядають конфлікт на Україні як частину світового зіткнення. Правда готувались вони до інших термінів — до війни на рубежі 2025–2030 років» [2].

Саме в цій Третій світовій війні згідно задумів російського воєнно-політичного керівництва і планується остаточно розв'язати основне геополітичне та цивілізаційне протиріччя, що склалося між Заходом і Росією з приводу глобального домінування у світі і перерозподілу регіональних сфер впливу. Очевидно, що якщо конфлікт буде зупинено за сценарієм Мінських угод, то це не зупинить Росію. Оскільки російсько-українська війна буде тільки частковим розв'язанням цього глобального антагоністичного протиріччя. Як і в російсько-грузинській війні, Росія не досягла кінцевої мети війни з Україною. Проте вона анексувала Крим і окупувала Донбас, який можна вважати проміжним стратегічним успіхом і досягненням проміжних цілей, котрі відкривають шлях до подальшої воєнної ескалації та експансії.

Відмінність теперішньої війни з російсько-грузинською війною, полягає в тому, що тоді В. Путін переоцінював можливості втручання Заходу,

а тепер в російсько-українській війні він недооцінює могутність Заходу, в той час як НАТО та ЄС переоцінює свої власні можливості і недооцінює ступінь загрози з боку Росії. Така ситуація є вкрай небезпечною тому, що В. Путін втрачає страх перед Заходом, що робить його більш впевненим в застосуванні сили і досягненні воєнного успіху. Це створює сприятливу психологічну атмосферу для прийняття рішення на користь воєнної ескалації.

Як зазначав К.Вольц: «держава використовує силу, якщо в результаті оцінки перспектив досягнення успіху з'ясує, що бажані цілі привабливіші ніж спокій мирного життя» [3, с. 93]. Росія не зазнала значних втрат у війні з Україною, а сценарій розв'язання конфлікту за Мінськими угодами навіть передбачає зняття з Росії тих економічних санкцій, які були запроваджені до неї з початком війни. Від так, Мінські угоди ніяким чином не розв'язують українсько-російський конфлікт, а тільки прирікають його на тривале протікання без будь-якої перспективи на остаточне мирне врегулювання. Для В. Путіна Мінські угоди є засобом досягнення кінцевої мети в російсько-українській війні — повалення демократичного режиму в країні і ліквідація державного суверенітету України. Розглядаючи подібні сценарії Раймонд Арон в своїй книзі “Мир і війна між націями” писав: “Досягнення сторонами компромісу після початку воєнних дій стає практично неможливим, оскільки повалення уряду або режиму ворожої держави фатально перетворюється на одну із цілей війни» [4, с. 296].

Таким чином Мінські угоди не можуть зняти основного протиріччя російсько-української війни, оскільки воно досягло такого рівня гостроти, що політичні відносини між Україною і Росією не можуть бути врегульовані за допомогою політико-правових механізмів, а політичні інтереси не можуть бути реалізовані за допомогою мирних дипломатичних засобів. Та найбільший вплив російсько-український конфлікт спричиняє на характер двосторонніх відносин між Україною та Росією. Головна місія цього конфлікту полягає в переведенні українсько-російських відносин із одного якісного стану в інший. Механізм такого впливу проглядається в трьох функціях конфлікту: радикалізації політичних, соціальних і духовних відносин, регуляторній функції та функції рівноваги.

Російсько-українська війна спричинила різку радикалізацію двосторонніх відносин, яка протягом 2014 року досягла самого високого рівня своєї гостроти. Це в свою чергу призвело до різкої дестабілізації воєнно-політичної обстановки та міжнародної ситуації на регіональному і глобальному рівнях. Радикалізація відносин відбулась не тільки на державному рівні, але й на рівні міжлюдських стосунків між громадянами України та Росії. Радикалізація призвела до припинення політичного

діалогу між двома сторонами. Припинили свою роботу інституційні механізми співробітництва, такі як Українсько-Російська міждержавна комісія, міжвідомчі комісії. Радикалізація міждержавних стосунків призвела до розриву економічних зв'язків, в результаті чого рівень товарообігу України з Росією тільки за чотири місяці 2015 року впав на 64 %, тобто зменшився майже в тричі.

Російсько-українська війна різко радикалізувала соціальні відносини в самій Україні. Відбулася радикалізація суспільної свідомості серед населення України, збільшилась популярність радикальних рухів і партій. Радикальні гасла, ідеї і політичні настанови набули більшої популярності. Функція радикалізації російсько-української війни значно збільшила стан напруги в українському суспільстві, призвела до збільшення соціальної скрути, особливо в районі Східної України та в зоні бойових дій на Донбасі, загострила внутрішні протиріччя в країні.

Функція радикалізації прискорила процес ідентифікації населення на території Донбасу, яке «ховалося за своєю “советськістю”. Голосувало за те, щоб було, як при Сталіні-Брежнєва. Тепер, — як зазначає львівський культуролог Тарас Возняк, — сховатися від цього важко. Або ти переїжджаєш на вільні від окупантів землі — і тим самим свідомо чи мимоволі входиш в цей український цивільний проект. Або тікаєш в Росію або береш в руки зброю і жорстко позиціонуєшся як “російський”. Відбувається процес зневаги. Рветься пуповина між імперським радянсько-російським проектом і республіканським українським проектом» [5].

Російсько-український конфлікт змінює характер відносин між суспільством та владою в Україні. В умовах війни суспільство стало більш нетерпимим та вимогливим до влади. Намітилась чітка тенденція падіння рейтингів провладних партій. Так, якщо на виборах до Верховної Ради України 26 жовтня 2014 року провладні партії: Блок Петра Порошенка (БПП) отримав — 21 %, а Народний фронт — 22 %, то на липень 2015 року рейтинг БПП впав до 13,3 %, а Народного фронту до 1,8 %, в той же час рейтинг партії Правий Сектор зріс з 1 % до 3 % протягом останніх 8 місяців [6]. Падіння рейтингу провладних партій є не тільки реакцією суспільства на відсутність реформ в Україні та бездіяльність влади, але й реакція на невизначену позицію Президента та Уряду України щодо російсько-української війни, відсутність стратегії її ведення, збільшення тотальної корупції в органах державної влади в умовах війни, пацифістську позицію військово-політичного керівництва країни.

Одночасно функція радикалізації поєднується з мобілізаційною функцією конфлікту, оскільки конфлікт володіє величезною мобілізаційною

силою. Мобілізаційний ефект російської воєнної агресії проти України в Росії проявився в її масовій підтримці російських суспільством та стрімкому зростанні популярності Президента РФ В.Путіна. Так, весною 2014 року 75 % росіян підтримали війну, розв'язану Росією проти України. 79 % опитаних Левада-Центром росіян впевнені, що анексія Криму свідчить про те, що Росія повертається до своєї традиційної ролі — «великої держави стверджуючи свої інтереси на пострадянському просторі». І тільки 9 % вважають, що це є свідченням зростаючого авантюризму російської влади, яка прагне відволікти населення від реальних соціальних і економічних проблем, корупції, незадоволення владою в самій Росії. В той же час, 73 % росіян вважають, що анексія Криму принесе Росії позитивні економічні та політичні наслідки. 58 % респондентів заявили, що Росія має право на приєднання (*захоплення — авт.*) територій колишніх республік СРСР де мешкають росіяни. При цьому 29 % вважають, що навіть у випадку незаконного референдуму ці території потрібно «скоріше прийняти в склад Росії» [7].

77 % росіян всю провину на російсько-український конфлікт покладають на владу України, а російську владу винну в ньому вважають тільки 3 %. Легітимною владою України вважають тільки 14 % респондентів, а нелегітимною 73 % [8]. Підтримка В.Путіна російським суспільством, завдяки війні з Україною зросла в 2 рази. Так в 4 кварталі 2013 року вона складала 44 %, а на кінець листопада 2014 року сягнула 88 % [9].

Що до України, то навпаки росіяни не очікують, що російсько-український конфлікт може консолідувати українське суспільство. Тільки 14 % респондентів вірять в це. 26 % росіян очікують, що приєднання Криму до Росії викличе послаблення прихильників Майдану, розлад в стані прихильників нової влади, ще 28 % очікують стабілізації політичної ситуації в країні і примирення з відокремленням Криму. А 7 % вважають, що відділення Криму буде схвально прийнято в Україні і приєднання півострова вилететься в бажання українців також слідом за Кримом приєднатись до Росії в єдину державу [10]. Така самовпевненість росіян, є зайвим підтвердженням імперського характеру політичної свідомості російського суспільства.

З іншого боку праві ті експерти, які стверджують, що мобілізаційний ефект російсько-української війни був дуже вдало використаний В.Путіним для консолідації влади в країні. Як зазначають автори експертної доповіді «Путін. Війна», після президентських виборів 2012 року рейтинг керівника держави стрімко покотився вниз. Судячи з усього, Кремль був серйозно стурбований негативною тенденцією і почав роботу

над принципово новими способами зміцнення електоральних позицій Путіна.

Сценарій «повернення Криму в склад Росії», без сумніву був спланований і ретельно підготовлений владою РФ задалегідь. Масштабність цієї підготовки сьогодні очевидна [11, с. 5]. На підставі цього припущення можна констатувати, що В.Путін дуже вдало використовує мобілізаційну функцію російсько-української війни, для консолідації російського суспільства, підтримання свого електорального рейтингу та різкого зміцнення своєї легітимності в країні. Перемога російських військ під Іловайськом восени 2014 року, та розгром ними українського військового угруповання в Дебальцевському котлі, як ніколи надають йому шаленої популярності та підтримки з боку російського суспільства, незважаючи на запровадження Заходом економічних санкцій проти Росії.

Більш того варто очікувати, що такий високий рейтинг популярності В.Путіна на тлі російсько-української війни збережеться і надалі, оскільки Мінський сценарій її продовження вкладається в путінські плани цієї війни і не несе російському лідеру ніяких загроз. Пасивна самооборона Збройних Сил України на Донбасі є вкрай вигідною для В.Путіна. **По-перше**, вона дозволяє розтягувати цю війну на досить довгий термін на рівні низької інтенсивності бойових дій; **по-друге**, забезпечує російські війська від значних втрат, а від так, не шкодить консолідації російського суспільства навколо влади В.Путіна; **по-третє**, дає російським військам свободу дій на Донбасі, та віддає їм стратегічну ініціативу, що і прирікає Україну на чергову поразку.

На відміну від Росії, в Україні з початком російської воєнної агресії консолідація українського суспільства навколо нової влади не відбулась. Проте, всупереч сподіванням росіян, відбулась потужна мобілізація і консолідація всередині українського суспільства. В результаті цієї мобілізації в Україні утворився потужний волонтерський рух, сформувалась народна армія створена з добровольчих батальйонів, яка стала на захист країни від російської воєнної агресії. Такий мобілізаційний ефект російсько-українського конфлікту в українському суспільстві був абсолютно неочікуваний ні для росіян, ні для вищого військово-політичного керівництва Росії. Саме завдяки такому ефекту добровольчим батальйонам із підрозділами Збройних Сил України вдалось стримати російську агресію на Сході України. Та нажаль, такого ефекту не сталося в середовищі нової влади. Вона виявилась розгубленою, безпорадною, боязливою і абсолютно не готовою приймати адекватні рішення в умовах війни.

Постмайданна влада так і не змогла підготувати країну до оборони, створити ставку Верховного головнокомандування, перевести економіку країни на військовий лад і не спромоглась хоча би об'явити військовий стан, ховаючись при цьому за ефемерну аббревіатуру АТО (антитерористична операція). Вона виявилась навіть неспроможною розірвати дипломатичні стосунки з Росією і об'явити Україну жертвою російської військової агресії. Натомість завдяки прояву мобілізаційного ефекту російсько-українського конфлікту українська нація в особі добровольців і волонтерського руху взяла на свої плечі увесь тягар цієї війни і зірвала стратегічні плани Кремля по знищенню України як суверенної держави. Аналіз мобілізаційного ефекту російсько-українського конфлікту дає змогу виявити стратегічні прорахунки в цьому процесі як російської, так і української сторони.

1. В. Путін надзвичайно цинічно використав функцію російсько-української війни для консолідації російського суспільства навколо політичного керівництва РФ і різкого зміцнення легітимності власної влади в країні, проте недооцінив подібного мобілізаційного впливу цього конфлікту на українське суспільство, що в кінці кінців призвело до зриву стратегічних планів російської військової кампанії 2014–2015 років у війні проти України.

2. Нова українська влада не змогла повної мірою реалізувати мобілізаційний ефект російсько-української війни, ні для консолідації суспільства, ні для відбиття російської агресії, ні для проведення радикальних політичних та економічних реформ в країні. Наслідками нездатності реалізувати цей мобілізаційний ресурс стали негативні процеси: стагнації, поглиблення кризи в економіці, деморалізація суспільства і армії, криміналізація всіх сфер суспільного життя.

Радикалізація відносин під час конфлікту супроводжується інтеграційними та дезінтеграційними процесами. Тому прийнято вважати, що конфлікт володіє інтеграційною та дезінтеграційною функціями. Інтеграційна та дезінтеграційна функції реалізуються одночасно як в процесі конфлікту, так і після його завершення. При цьому у відносинах з державами та іншими міжнародними суб'єктами превалює дезінтеграційна тенденція, а у відношенні до інших посилюється тенденція до інтеграції. Така взаємо доповнюваність одночасно передбачає домінування тієї чи іншої функції на різних етапах розвитку як самого конфлікту, так і всієї системи міжнародних відносин в цілому.

Звісно що прояв цієї закономірності залежить насамперед від гостроти, масштабу, тривалості та інтенсивності конфлікту. Якщо екстраполювати цю закономірність на російсько-українську війну, то можна

з впевненістю стверджувати що вона закладає достатньо довгий процес дезінтеграції двосторонніх відносин між Україною та Росією в всіх сферах цих зносин. Найглибша дезінтеграція відбувається в сфері воєнно-промислового та воєнно-технічного співробітництва, незважаючи на єдину промислову базу російського військово-промислового комплексу, а відтак спільні зразки озброєнь.

Не менш глибоку дезінтеграцію необхідно очікувати і в сфері воєнно-політичних та зовнішньополітичних зносин. Така дезінтеграція в українсько-російських відносинах спричинила дезінтеграційні процеси в таких російських реінтеграційних об'єднаннях як Митний Союз, Європейський Союз, ОДКБ, СНД. Незважаючи на невизначену позицію нової постмайданної влади щодо перебування України в СНД, ця об'єктивна дезінтеграційна тенденція призведе до виходу країни з цієї організації, яка після цього втратить свою життєздатність. Наслідками російсько-української війни стане поява другої хвилі дезінтеграції та фрагментації пострадянського простору.

Слід очікувати подальше поглиблення дезінтеграційних процесів в регіонах Кавказу. Це в свою чергу породить нові конфлікти, як між країнами-членами СНД так і безпосередньо всередині країн деградуючого пострадянського простору. В Центральній Азії випадуть з російського дезінтеграційного процесу такі країни як Туркменістан, Узбекистан, Таджикистан. Одночасно така фрагментація та дезінтеграція створить нові передумови для заснування нового російського інтеграційного об'єднання, яке буде формуватись на виключно авторитарній євразійській основі, чи то у формі Євразійського Союзу чи Російського Союзу чи під іншою назвою. Це об'єднання формуватиме нову систему відносин між його суб'єктами. Центром такого об'єднання буде Росія, яка встановлюватиме відносини з його учасниками за принципами «метрополія-колонія», «патрон-сателіт». Ідеологічною основою такого об'єднання буде антизахідна та антиамериканська спрямованість.

Проте на таких принципах неможливо буде досягти високого ступеня інтеграції, оскільки в такому об'єднанні не будуть до кінця зацікавлені ні Росія, ні її сателіти. Головний інтерес сателітних країн — забезпечення Росією гарантій існування персональних авторитарних і тоталітарних режимів в цих пострадянських країнах. В такому разі цей сценарій може розглядатись як проміжний в реалізації сценарію “возз'єднання російських земель”, що буде включати напівдобровільне, або примусове включення територій цих країн-сателітів в склад Росії.

Знову ж таки, до великої міри, глибина і домінування дезінтеграційних, чи інтеграційних процесів буде залежати від результатів

російсько-української війни: перемоги чи поразки Росії в цій війні. **Поразка** Росії призведе до глибокої дезінтеграції пострадянського простору і похоронить будь-які спроби його реінтегрувати.

Перемога — навпаки дасть Росії додаткові можливості реінтегрувати у внутрішньо російські відносини пострадянські країни, фактично позбавивши їх державного суверенітету і незалежності. В такому випадку їх державний статус буде нізведений до рівня Татарстану.

Інтеграційні та дезінтеграційні функції міжнародного конфлікту тісно пов'язані зі зміною балансу сили конфліктуючих сторін. Їхнє намагання змінити цей баланс на свою користь спонукає їх до інтеграції у воєнно-політичні блоки і союзи. В той час, як дезінтеграція, розпад цих союзів може призвести до воєнної і політичної поразки. Так в протистоянні із Заходом Росія намагається об'єднати країни БРІКС, геополітичний союз який би допоміг їй встановити власний світовий порядок. За задумами російських геополітиків Росія має висунути нову геополітичну доктрину, яка базується на трьох ключових принципах: антиамериканізм; ігноруванні правил світової політики; створення антиамериканського блоку в Європі на основі союзу з Німеччиною та Францією і глобального антиамериканського фронту на базі БРІКС. Ці принципи своєї нової доктрини В.Путін озвучив на засіданні Валдайському клубу у жовтні 2014 року.

Нинішня доктрина в порівнянні з попередньою помінялася принципово: “світ в очах Путіна став однополярним, а правил гри більше немає. На зміну ослаблення світової світопорядку прийшов погано керований хаос. Це різко розширює межі допустимого, які окреслює для себе сам Путін. Те, що було неможливо в 2007 році, стало реальністю в 2014-му. Путін закликав виробляти нові правила гри, визначати межі односторонніх дій” [12].

Проте, основні складові цієї нової доктрини В.Путін сформулював у своїй історичній «кримській промові» в Георгіївському залі Кремля 18 березня 2014 року. Аналізуючи історичне значення цієї доктрини співголова політичної партії РПР-ПАРНАС, депутат Державної думи І-ІV скликань В. А. Рижков констатує: “Доктрина Путіна, приєднання Криму і весь розвиток кризи навколо України свідчать не просто про ситуативні, кризові зміни в російській зовнішньої політики. Можна говорити про остаточне оформлення нової зовнішньополітичної доктрини Росії — «доктрини Путіна». Це, у свою чергу, означає, що приєднанням Криму до Росії справа може не обмежитися і, подібно до дій на Україні, Москва у схожих обставинах буде діяти схожим чином і в інших регіонах» [13].

Міжнародне право згідно нової путінської доктрини — це більше не система правил і навіть не система координат. Міжнародне

право — це меню, з якого кожна сильна країна вибирає те, що їй вигідно. Так, для придушення повстання в Чечні використовувався міжнародний принцип захисту суверенітету і територіальної цілісності, а для приєднання Криму — принцип поваги самовизначення народів. Сильна Росія має право на «суверенну демократію». Слабка Україна — ні. Світ — знову вільна гра сильних і баланс їх сили. «Доктрина Путіна» повертає нас, з одного боку, в Вестфальську систему балансу сил і «європейського концерту», з іншого — до доктрини «обмеженого суверенітету» Брежнєва [14].

«Нова «доктрина Путіна» — виходить з принципового нового балансу сил у світі. Сукупна військова, економічна, гуманітарна вага Заходу різко скоротилася і продовжує скорочуватися. Швидко збільшується вага і вплив Азії, Латинської Америки, Африки. Незахідні великі країни (в БРІКС, ШОС, і т. д.) будуть зацікавлені в нових правилах гри, щоб самим грати, ділити, забирати. Їм доведеться до душі трактування міжнародного права не як системи табу, а як привабливого ресторанного меню. Так, світ стане небезпечніше, і навіть вибухонебезпечні, так — ризики нового прекрасного світу будуть безмежно великі, але ж кожен сподівається на виграш у цій азартній грі, чи не так?» [15]. Але на сьогодні у світовому співтоваристві у Росії немає респектабельних союзників, які могли б сформувати якусь коаліцію, здатну виробити нові правила світового порядку. Останньою спробою створення анти-західного геополітичного Союзу стало проведення спільного саміту БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай, ПАР) і ШОС (Шанхайська організація співробітництва) в Уфі 8–10 липня 2015 року. На саміті його учасники мовчазною згодою підтримали заяву міністра закордонних справ С. Лаврова про те, що питання Криму «закрите». В Уфимській декларації саміту БРІКС країни-учасниці засудили «економічні санкції» запровадженні Заходом проти Росії. Отже на самітах БРІКС і ШОС зібралися лідери країн, які підтримують російську антизахідну політику. Хоча кількість потенційних союзників Росії в крім країн БРІКС, ШОС, СНД і деяких країн-вигнанців, не така вже й велика. Проте досить сумнівно, що на тлі протистояння із Заходом Росія може інтегрувати ці країни в якесь воєнно-політичне об'єднання, а якщо і створить то воно виявиться нетривким, адже домінування інтеграційних процесів властиво тільки життєздатним системам.

Проте значно важливішим є з'ясування того, як позначаться ці інтеграційні та дезінтеграційні впливи російсько-української війни на геополітичному позиціюванні самої України, її воєнно-політичному і зовнішньополітичному курсі. Сила і спрямованість цих змін вирішальною мірою буде залежати від результатів самої війни. Поміж тим вже сьогодні під впливом конфлікту видні суттєві геополітичні зсуви у виборі цих

геополітичних векторів України. Так, під впливом російської воєнної агресії Україна відмовилась від позаблокового статусу, правда далі цього статусу нікуди і не пішла. Україна підписала і ратифікувала Угоду про асоціацію з ЄС, правда зовсім не поспішає її виконувати. Та незважаючи на це, такі рішення вже закладають підґрунтя для руху України в напрямку європейської та євроатлантичної інтеграції.

Разом з тим, такий рух може бути зупинено у випадку замороження конфлікту на Донбасі відповідно до реалізації Мінських угод за п'ятим сценарієм. У відповідності з ним, у якості компромісу Україні буде назавжди відмовлено в перспективі членства в НАТО та ЄС і Захід та Росія можуть знову нав'язати їй так — званий позаблоковий статус з російською воєнною присутністю на українській території. Реалізація такого сценарію врегулювання конфлікту на Донбасі заблокує Україні будь-яку інтеграційну перспективу, окрім повернення в Росію.

Інтеграційні та дезінтеграційні функції конфлікту мають не тільки міжнародний(зовнішній) але й внутрішній прояв. Кожний міждержавний конфлікт породжує інтеграційні тенденції всередині самої країни, яка є суб'єктом цього конфлікту. Однак знову ж таки, війна може сприяти інтеграційним тенденціям тільки у випадку коли країна проявляє свою життєздатність. Такий інтеграційний вплив може проявлятися в солідарності, єдності нації, патріотизмі, зміцненні організаційної дисципліни громадян країни, загальному прагненні народу досягти перемоги над ворогом та дати відсіч агресору.

Якщо ж країна і її народ в ході війни не витримають всього тягара випробувань і втрат, проявляють свою нежиттєздатність, то тоді всередині країни починають домінувати дезінтеграційні тенденції. Якраз на таку перспективу в Україні і розраховує В. Путін. В планах його гібридної війни проти України передбачена комбінація воєнної інтервенції з дипломатичним примусом змінити політичний лад в країні таким чином щоб вона сама розпалась мирним шляхом. Це комбінація: «воєнна інтервенція-федералізація». Реалізувати цей план покликана стратегія «контрольованої ескалації», яка успішно втілюється нині в ході війни. Необхідним дипломатичним каналом для її втілення є формат Мінських угод.

Нанесення тактичних воєнних поразок українського війську на театрі воєнних дій Донбасу має змусити українське керівництво змінити Конституцію з можливістю федералізації України та надання повної автономії її регіонам з правом самовизначення, легітимізація російської влади в особі ДНР та ЛНР на Донбасі та відмова від європейської та євроатлантичної інтеграції. Такий шлях «децентралізації» має запустити потужні дезінтеграційні процеси на території країни, в результаті чого центральна

влада в Україні втратить контроль над своїми регіонами. Це в свою чергу дасть змогу Росії взяти ці регіони під свій повний політичний, а де необхідно і під воєнний контроль, не говорячи вже про тотальну політичну на інформаційно-ідеологічну експансію.

Загроза впровадження такого сценарію цілком реальна. Адже президент П.Порошенко має намір внести в Конституцію України положення про особливий статус окремих регіонів (Донбасу), що являє собою приховану федералізацію. Безумовно подібні напівкроки ще більше переконають В. Путіна в посиленні контрольованої ескалації, щоб «дотиснути» керівництво України у виконанні цього підступного плану. Але вірогідніше за все, такий план дезінтеграції України, Росії не вдається здійснити. Відділення від України Криму і частини Донбасу є наслідком російської воєнної інтервенції і окупації, а не дезінтеграції. З початком російсько-української війни в Україні проявились потужні внутрішні інтеграційні процеси, результатом яких стало народження потужної згуртованої української нації — феномену якого В. Путін і російське суспільство абсолютно не очікували, і яку Росія так наполегливо прагне знищити у цій війні. В цьому власне полягає друга стратегічна помилка Росії, яка все далі відділяє її від кінцевої мети російсько-української війни.

Окреме питання стосується вірогідності поновлення дезінтеграційних процесів в Російській Федерації. Настільки російсько-українська війна може сприяти таким процесам і настільки вони бажані для припинення війни?! В свій час будучи заступником голови Адміністрації президента України П. Порошенко, Валерій Чалий в одному із своїх інтерв'ю заявив: «Як партнер нам потрібна сильна Росія». Нажаль імперська природа Росії така, що чим сильнішою вона стає, тим більш агресивна. Українці відчули цю аксіому за півтора року війни на собі повною мірою. Тому, якою б мірою не боявся Захід дезінтеграції Росії і яких би надзусиль він де докладав, щоб не допустити цього процесу, висновок один — дезінтеграція Росії наближає Україну до миру.

Якою мірою російсько-українська війна може здетонувати цей процес в Росії? В даному форматі як вона протікає, тобто у формі гібридної війни низької інтенсивності, такий вплив є досить слабким. Відтак, він не здатен спричинити глибокі дезінтеграційні процеси в Росії. Але цей вплив може бути значно посилений у випадку поразки Росії в цій війні та її великих людських і економічних втратах в результаті цієї поразки. Такі втрати Росія може понести в умовах переходу війни в довготривалий конфлікт за прикладом Афганістану, коли російське суспільство накриє втома від війни. Проте виконання Мінських угод виключає таку перспективу. Нанесення воєнної поразки російським військом на Донбасі в досяжній

перспективі неможливе в силу категоричної відмови президента України П. Порошенка від будь-яких бойових дій, і тим більше від думки про перемогу над ворогом.

Поряд з інтеграційним впливом, конфлікти можуть чинити суттєвий вплив на характер конкретних політичних перетворень в країні і суспільний розвиток. Відповідно до такого впливу, дослідники виділяють позитивну, негативну, конструктивну та деструктивну функції конфлікту. Торкаючись цих позитивних та конструктивних функцій, той же Тарас Возняк вказує на певні парадокси російсько-української війни: по-перше, війна консолідувала українську націю і прискорила формування громадянського суспільства в Україні; по-друге, прискорила стрімкий перехід від примітивного індустріального вугільно-сталевого виробництва до сучасних високих технологій [16].

Критеріями визначення позитивної функції конфлікту П. Кандель, наприклад, вбачає позитивність конфлікту в тому, що він сприяє соціальному розвитку [17, с. 82]. Ю.Запрудський переконаний, що конфлікт виконує позитивну функцію тоді, коли сприяє соціальному прогресу [18, с. 88]. Проте, таке визначення тотожне прогресивній функції конфлікту. Л. Козер та інші західні дослідники під позитивним впливом вбачають цілий спектр функцій, які сприяють збереженню та зміцненню соціальної системи в країні [19, с. 42, 47]. Конструктивізм російсько-української війни Тарас Возняк вбачає, зокрема в тому, що «знищуючи індустрію на Донбасі, а значна частина цієї індустрії застаріла і нерентабельна, Путін разом з місцевими колабораціоністами з донбаських «совків» виконує ту роботу, яку рано чи пізно повинен був виконати уряд України. Тобто Уряд України, якщо він бажає модернізувати українську економіку, має позбутися обтяжливих для бюджету країни виробництв. Найбільшим з них і є індустріальний комплекс Донбасу» [20].

Чи спричиняє російсько-українська війна соціально-політичні процеси в Україні? Безумовно. Вона значно каталізувала політичні процеси в країні. Владна Партія Регіонів не тільки повністю втратила владу, але й розпалася. Суть цього парадоксу на думку Тараса Возняка полягає в тому, що «звалився патерналізм по-донбаськи. Цей патерналізм як ідеологія і принцип структурування донбаського товариства пронизував його, як шампур. Зверху — всемогутні і жажливі януковичі-ахметови, знизу — народ. Могутність донбаських кланів зруйнував і Майдан, але так само — агресія Путіна...<...>., — головне, що розсипалася на друзки віра в “пахана”, “татка”, який все за нас зробить, всім видасть пайки і визначить його місце. Донбас втратив пахана. Сподіваюся, тепер всі розуміють, що Єфремов з Ахметовим сильно вщухли. Тепер одна надія — на Путіна.

Однак він не поспішає ставати Паханом на Донбасі. Путін не стільки “рятує”, скільки руйнує Донбас. Руйнує свідомо і методично. Це теж повинен бути парадокс для “народу, який так любить Путіна” [21].

Натомість визрівають нові політичні тенденції. Не завжди вони носять конструктивний характер, скоріше є деструктивними. Їх сутність полягає в тому, що на плечах Майдану в умовах відсутності нових політичних сил, до влади прийшов ар’єргард олігархату, який прагне стати його авангардом шляхом експропріації промислових і фінансово-економічних ресурсів у старих олігархів першого ешелону. Цей другий, і маємо надію останній ешелон олігархів, представлений у владі Блоком Петра Порошенко і Народним Фронтом Арсенія Яценюка.

Основна мета цих політичних сил у владі — не відсіч російської воєнної агресії чи проведення реформ, а перерозподіл фінансово-економічних потоків, кредитів та інших матеріальних благ на свою користь. Проте, в умовах війни ці ресурси стають обмеженими що загострює протиріччя між владною командою і суспільством. Війна активізує суспільство, втягує в свою орбіту мирні верстви населення, виводять його зі стану стагнації не тільки в силу політичних чи соціальних мотивів, а й тому що вона є неусвідомленим соціальним регулятором психології людей.

Отже, російсько-українська війна потенційно містить в собі колосальний мотиваційний потенціал, мобілізуючи енергію суспільства на захист країни від агресії, на вирішення важких завдань в екстремальних умовах. Російсько-українська війна яка принесла великі страждання людям, в той же час стала джерелом самоствердження українців. Люди які були непомітними в умовах мирного часу, в умовах війни виявили свої кращі якості. Так народжується нова українська еліта, виростає ціла генерація лідерів, які неодмінно мають прийти до влади в Україні.

Таким чином, прискорені російсько-українською війною процеси в Україні неодмінно призведуть до змін політичних лідерів, нової розстановки політичних сил в країні. І незважаючи на те, що теперішня влада через виборче законодавство намагається щільно закрити партіям Майдану шлях до влади, все рівно під впливом процесів каналізованих конфліктом вони придуть до влади і зруйнують олігархічну систему, започаткують нову політику яка відповідатиме національним інтересам України. Вплив російсько-українського конфлікту за таким сценарієм безумовно, є конструктивним і прогресивним тому, що він спрямований на зміцнення демократичного режиму. До таких позитивних впливів російсько-української війни варто віднести формування духовної єдності української нації, ідеологічну згуртованість українського суспільства, усвідомлення ним національних інтересів України.

Втім, в разі поразки України в цій війні найбільш вірогідний зворотній процес децентралізації і дезінтеграції країни. Період соціального підйому може змінитись станом стагнації і фрустрації, втрати Україною своєї міжнародної суб'єктності і державного суверенітету, не кажучи вже про втрату територій і людських ресурсів. Така деструктивна функція російсько-українського конфлікту буде мати надзвичайно руйнівний характер. Конфлікт в такому разі виносить остаточний вирок тим політичним силам, державним інститутам та економічним структурам, які виявились нездатними виконувати свою місію в екстремальній ситуації, в новій системі відносин, в нових історичних умовах. Такі прояви деструктивного характеру сьогодні спостерігаються практично в усіх структурах державної влади, прокуратурі, МВС, уряді, Збройних Силах, судовій системі. Таким чином, ця деструктивна функція конфлікту формує умови для конструювання нової більш життєздатної системи відносин, більш адаптованих до внутрішніх умов, міжнародного середовища і нових історичних умов.

Прояв дії конструктивної та деструктивної функцій російсько-української війни на Донбасі Тарас Возняк називає розгромом Донбасу. «Але не тільки розгром, а й суїцид — в різних сенсах». Цей суїцид, на думку Т.Возняка, проявляється в ідеологічних парадоксах. Перше, що констатує він, так це те, що в процесі війни значна частина Донбасу випала з процесу створення української громадянської нації — «тоді, коли більша частина країни прискорено будує нову політичну спільноту на цивільних, республіканських засадах, донбаські заколотники скотилися до вульгарного російського націоналізму або навіть фашизму (з огляду на методичність і лють, з якою вони знищують все українське)» [22].

«По суті, це розмежування — по лінії українських республіканців проти російських імперців. Відбувається відторгнення від проекту, запропонованого російською імперською центром. Хоча частина жителів Донбасу цілком і повністю асоціює себе з ним — активно йде процес сепарації. Більш того — процес відторгнення від України теж прискорився. І має різні наслідки. І негативні, і, знову ж таки — парадокс, позитивні — настає ясність позицій. На силу милування нема силування. Він може закінчитися і сепарацією частини донбаської спільноти, яке бачить себе в «російському світі», разом з частиною території, і сепарацією з подальшим виштовхуванням / еміграцією сепаратистів з України, але, і що найгірше, сепарацією у внутрішньому гетто» [23].

Функції російсько-української війни проявляються в окремих сферах які мають свою специфіку. Насамперед це стосується воєнної справи, озброєння та військової техніки. Невипадково театр воєнних дій

на Донбасі використовується Збройними силами РФ як полігон для випробування нової військової техніки та зброї. Адже тільки реальні бойові дії виносять остаточний вирок тій чи іншій системі озброєнь, чия ефективність перестає відповідати сучасним вимогам збройної боротьби. Ця війна стане потужним стимулятором розвитку новітніх озброєнь та військової техніки. Російсько-українська війна поставила перед Збройними Силами України революційні вимоги щодо зміни їх структури, військового будівництва, тактики ведення бойових, системи комплектування. В ході російсько-української війни змінюються способи її ведення, що в кінцевому рахунку призведе до зміни структури та організацій військових угруповань.

На завершальній стадії свого розвитку міжнародний конфлікт виконує функцію рівноваги. Її сенс полягає в оцінці реального співвідношення сил та їх урівноваженні. Оцінка співвідношення воєнних потенціалів та національної могутності буде завжди відносною до тих пір, поки протиборство не відбудеться на практиці «За іронією долі, — пише професор Мельбурнського університету Дж.Блейні, — самою точною формулою виміру сили є результат війни. До тих пір, поки війна представляє цілісність з цієї точки зору, пошуки більш гуманного і дієвого шляху чи виміру співвідношення сил будуть, очевидно безплідними» [24, с. 148].

Функція рівноваги займає центральне місце серед функцій конфлікту. Якщо функція радикалізації являє собою механізм руйнації старої системи двосторонні відносин, то регуляторна функція і функція рівноваги характеризують перехід із одного в якісно новий стан відносин. Розв'язання антагоністичного протиріччя, яке закладено в конфлікті між Україною і Росією, відбувається в процесі збройного протиборства, а не за столом дипломатичних переговорів в рамках «норманського» чи «мінського» форматів. Саме збройне протиборство є процесом фізичної зміни співвідношення сил між Україною та Росією і можливо в більш глобальному масштабі між Заходом та Росією. Поразка України в цій війні буде означати континентальну геополітичну поразку Заходу, який нажалі, поки цього не усвідомлює. Таким чином, розв'язання головного антагоністичного протиріччя що склалось між Україною і Росією, Росією і Заходом відбувається і буде відбуватися тільки на підставі зміни балансу сили.

Роль регуляторної функції міжнародного та міждержавного конфлікту полягає в тому, що вона регулює баланс сили у відповідності з матеріальними, духовними і воєнними можливостями воюючих країн. За допомогою цієї функції відносини між воюючими сторонами переводяться з площини радикально-конфліктних в площину компромісних, при яких сторони шляхом дипломатичних переговорів та мирних угод намагаються

закріпити нове співвідношення сил, що власне і відбувається на мінських переговорах. Безрезультатність цих переговорів обумовлюється об'єктивним станом речей, суть яких полягає в тому, що відносини між головними суб'єктами конфлікту продовжують знаходитися в радикально-конфліктній площині, оскільки основне протиріччя так і не знайшло свого остаточного розв'язання.

На основі нового закріпленого балансу сили відбувається перерозподіл влади в двосторонніх відносинах і сфер впливу, після чого воюючі сторони переглядають свої цілі та інтереси. Так регулятивна функція конфлікту регулює баланс інтересів у відповідності до нового балансу сили, що склався в результаті конфлікту. В результаті відбувається розв'язання основного антагоністичного протиріччя і перехід системи двосторонніх відносин в новий якісний стан який називається «миром», що характеризується новим балансом сили і новим балансом інтересів.

Закінчення конфлікту означає досягнення певної рівноваги. Ця функція є важливою в тому сенсі, що вона здійснює фіксацію, закріплення рівноваги в балансі сили, інтересів і влади на підставі якої вибудовується нова система двосторонніх міждержавних та міжнародних відносин. Завдяки цій функції міжнародний конфлікт закріплює цю систему відносин в новому якісному стані. Така функція є стабілізуючою. При цьому, стабілізація досягається не завдяки рівновазі сил, а завдяки рівновазі в балансі сил, інтересів, політичного впливу в регіоні, світі або політичній владі між суб'єктами двосторонніх відносин у даному випадку між Україною та Росією.

Коли і при яких умовах вдасться досягти такої рівноваги і стабільного, а головне, справедливого миру — покаже час.

Список використаних джерел

1. Цит. по: Кремль хоче щоб Україна і Грузія не стали сильними державами, — грузинський політолог. http://zik.ua/ua/news/2015/08/09/kreml_hoche_shchob_ukraina_ta_gruziya_ne_staly_sylnymy_derzhavamy_gruzynskyy_politolog_614522

2. Російський військовий експерт: У Росії все готово для нової атаки. <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/07/10/7074026/>

3. Волтц К. Человек. Государство и Война: теоретический анализ // Теория международных отношений. Хрестоматия / Под. ред. П. А. Цыганкова. — М., 2002. — С. 93.

4. Цит. по: Теорія міжнародних відносин. — С. 296.

5. Тарас Возняк. Разгром Путиным Донбасса: парадоксальный результат. <http://argumentua.com/stati/razgrom-putinym-donbassa-paradoksalnyi-rezultat>.

6. Соціально-політична ситуація в Україні: липень 2015 року. www.kiis.com.ua/&lang=ukr

7. Большинство россиян считают, что РФ имеет право аннексировать бывшие республики СССР. <http://www.unian.net/world/901069-bolshinstvo-rossiyan-schitayut-cto-rf-imeet-pravo-anneksirovat-byivshie-respubliki-sssr.html>

8. Там само.

9. Независимый экспертный доклад «ПУТИН. ВОЙНА» / редакторы: Илья Яшин, Ольга Шорин. — Москва. Выпуск: май, 2015 — С.6.: The Telegraph назвал семь причин культа Путина: http://zn.ua/WORLD/the-telegraph-nazval-sem-prichin-kulta-putina-160265_.html

10. Большинство россиян считают, что РФ имеет право аннексировать бывшие республики СССР.

11. Независимый экспертный доклад «ПУТИН. ВОЙНА». — С.5.

12. Татьяна Становая. Валдайская речь: новая внешнеполитическая доктрина Путина. http://slon.ru/russia/valdayskaya_rech_novaya_vneshnepoliticheskaya_doktrina_putina-1176553.xhtml

13. Рыжков В. А. Новая доктрина Путина. <http://www.globalaffairs.ru/global-processes/Novaya-doktrina-Putina-16552>

14. Там само.

15. Там само.

16. Тарас Возняк. Разгром Путиным Донбасса: парадоксальный результат. <http://argumentua.com/stati/razgrom-putinym-donbassa-paradoksalnyi-rezultat>

17. Кандель П. Е. Социальный конфликт в монистической системе (Опыт теоретического анализа) / Рабочий класс и современный мир. — 1990. — № 6 — С. 82.

18. Див.: Запрудский Ю.Г. Социальный конфликт: политологический анализ / Ростов-на-Дону: Из-во Ростовского университета, 1992. — С. 88.

19. Див.: Coser L. A. *The Functions of Social Conflict*. — London, Free Press of Glencoe, 1956. — P. 42, 47.

20. Тарас Возняк. Разгром Путиным Донбасса: парадоксальный результат. <http://argumentua.com/stati/razgrom-putinym-donbassa-paradoksalnyi-rezultat>.

21. Там само.

22. Там само.

23. Там само.

24. Bleiney J. *The Causes of War*. — L., 1973. — P. 148.

References

1. Tsyт. po: Kreml khoche shchob Ukraina i Hruziia ne staly syl'nymy derzhavamy, — hruzynskiy politoloh. http://zik.ua/ua/news/2015/08/09/kreml_hoche_shchob_ukraina_ta_gruziya_ne_staly_syl'nymy_derzhavamy__gruzynskiy_politoloh_614522

2. Rosiiskiy viiskovyі ekspert: U Rosii vse hotovo dlia novoi ataky. <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/07/10/7074026/>

3. Voltc K. Chelovek. Gosudarstvo i Voyna: teoreticheskiy analiz // Teoriya mezhdunarodnykh otnosheniy. Khrestomatiya / Pod. red. P. A. Tsygankova. — M., 2002. — S. 93.

4. Tsyт. po: Teoriia mizhnarodnykh vidnosyn. — S. 296.

5. Taras Voznyak. Razgrom Putinyim Donbassa: paradoksal'nyy rezul'tat. <http://argumentua.com/stati/razgrom-putinyim-donbassa-paradoksalnyi-rezultat>.

6. Sotsialno-politychna sytuatsiia v Ukraini: lypen 2015 roku. www.kiis.com.ua/&lang=ukr

7. Bol'shinstvo rossiyan shchitayut, chto RF imeet pravo anneksirovat' byvshie respubliki SSSR. <http://www.unian.net/world/901069-bolshinstvo-rossiyan-schitayut-chto-rf-imeet-pravo-anneksirovat-byivshie-respubliki-sssr.html>

8. Там само.

9. Nezavisimyy ekspertnyy doklad «PUTIN. VOYNA» / redaktory: Il'ya Yashin, Ol'ga Shorin. — Moskva. Vypusk: may, 2015 — S.6.: The Telegraph nazval sem' prichin kul'ta Putina: http://zn.ua/WORLD/the-telegraph-nazval-sem-prichin-kulta-putina-160265_.html

10. Bol'shinstvo rossiyan schitayut, chto RF imeet pravo anneksirovat' byvshie respubliki SSSR.

11. Nezavisimyy ekspertnyy doklad «PUTIN. VOYNA». — S.5.

12. Tat'yana Stanovaya. Valdayskaya rech': novaya vneshnepoliticheskaya doktrina Putina. http://slon.ru/russia/valdayskaya_rech'_novaya_vneshnepoliticheskaya_doktrina_putina-1176553.xhtml

13. Ryzhkov V. A. Novaya doktrina Putina. <http://www.globalaffairs.ru/global-processes/Novaya-doktrina-Putina-16552>

14. Там само.

15. Там само.

16. Taras Voznyak. Razgrom Putinyim Donbassa: paradoksal'nyy rezul'tat. <http://argumentua.com/stati/razgrom-putinyim-donbassa-paradoksalnyi-rezultat>

17. Kandel' P.E. Social'nyy konflikt v monisticheskoy sisteme (Opyt teoreticheskogo analiza) / Rabochiy klass i sovremennyy mir. — 1990. — № 6 — S. 82.

18. Dyv.: Zaprudskiy Yu.G. Social'nyy konflikt: politologicheskiy analiz / Rostov-na-Donu: Iz-vo Rostovskogo universiteta, 1992. — S. 88.

19. Dyv.: Coser L.A. *The Functions of Social Conflict*. — London, Free Press of Glencoe, 1956. — P. 42, 47.

20. Taras Voznyak. Razgrom Putinyim Donbassa: paradoksal'nyy rezul'tat. <http://argumentua.com/stati/razgrom-putinyim-donbassa-paradoksalnyi-rezultat>.

21. Tam samo.

22. Tam samo.

23. Tam samo.

24. Bleiney J. *The Causes of War*. — L., 1973. — P. 148.

Hrygorii Perepelytsia

Doctor of Political Sciences, Professor

Positivist method of approach for an estimate of the current Russian-Ukrainian conflict

The article proved the relevance of use the positivist method of approach in the research of the Russian-Ukrainian conflict, on the basis of which the assessment of the current Russian-Ukrainian war was given. It is pointed the functional analysis of its course, defined the criteria of an estimate for the price of the victory and defeat, integration and disintegration impact of the Russian-Ukrainian war on the geopolitical position of Ukraine, its military-political and foreign policy course.

Keywords: *Russian-Ukrainian conflict, Russian-Ukrainian war, positive functions of conflict, victory, defeat, escalation of armed confrontation.*